

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Bosne i Hercegovine

7. sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku

23. maj 2024. Sarajevo

Preporuke Evropske unije

1. Komisija je preporučila vlastima Bosne i Hercegovine da izrada strategija i propisa u cilju usklađivanja sa *acquisem* EU / standardima EU mora pokazati zajedničku viziju i vlasništvo u cijeloj državi, mora dati prednost kvalitetu u odnosu na brzinu, te uključiti konsultacije sa odgovarajućim zainteresovanim stranama i dodjelu resursa koji su dovoljni za provedbu ciljeva strategije/propisa. Dalje, potrebno je poboljšati prikupljanje odgovarajućih podataka/statistike i treba se uvesti mehanizam praćenja provedbe strategije/propisa za cijelu državu.

1. EKONOMSKA I FINANSIJSKA PITANJA

2. BiH treba poboljšati ekonomsko i fiskalno upravljanje, posebno kada je u pitanju nedostatak srednjoročnog planiranja, niska učinkovitost potrošnje uključujući u sektoru javnog zdravstva, i zanemarivanje javnih investicija. Potrebno je povećati učinkovitost javne potrošnje, posebno kroz bolje ciljanje socijalnih transfera, plaćanje zaostalih obaveza i bolje upravljanje javnih preduzeća.
3. BiH treba konsolidovati, objediniti i redovno objavljivati fiskalne podatke na nivou cijele države što je neophodno za razgovor s EU o pitanjima fiskalne politike. U tom smislu, kapaciteti za cjelodržavno objedinjavanje podataka na nivou Ministarstva finansija i trezora BiH se trebaju ojačati.
4. Funkcionisanje tržišta rada se treba poboljšati rješavanjem problema u sektoru obrazovanja, koji često ne uspijeva obezbijediti tržištu rada neophodne vještine. Zastarjeli nastavni planovi i programi se trebaju modernizovati i trebaju se ojačati kapaciteti agencija za zapošljavanje kako bi pružale aktivnu pomoć u traženju novih poslova. Treba se riješiti odliv kvalifikovane radne snage, koji može dovesti do značajnog odliva mozgova.
5. Loše poslovno okruženje se treba poboljšati, rješavanjem nedostataka po pitanju vladavine prava, velikog administrativnog opterećenja i rascjepkanog tržišta.
6. BiH treba provesti Smjernice o politikama Zajedničkog ekonomskog i finansijskog dijaloga za 2024. godinu.
7. BiH treba osigurati dosljednu političku podršku, visoku vidljivost, cjelodržavno vlasništvo i koherentnost Programa ekonomskih reformi. Potrebno je ojačati kapacitet za cjelodržavnu koordinaciju ekonomske politike. Treba zaustaviti

pretjeranu politizaciju socioekonomskih reformi u državi, čak i onih tehničke prirode. Program ekonomskih reformi (2025-2027) treba dostaviti na vrijeme.

8. BiH treba smanjiti pretjerane administrativne zahtjeve za kratkoročne kapitalne transakcije i izmijeniti propise kako bi se uskladila sa obavezama iz SSP-a o kupovini nekretnina od strane građana EU.
9. Do kraja 2024. godine, BiH treba pripremiti izvještaj o potencijalnim obavezama sa posebnim naglaskom na rizike koji se odnose na pandemiju COVID-19, kao i na ekonomski utjecaj ruske agresije protiv Ukrajine.

2. INTERNA FINANSIJSKA KONTROLA U JAVNOM SEKTORU (PIFC) I REVIZIJA

10. Centralne harmonizacijske jedinice na državnom i entitetskom nivou trebaju dobiti podršku u izgradnji vještina neophodnih za prelazak na narednu fazu razvoja interne kontrole kako bi mogle pružiti bolju pomoć institucijama. Pomoć uključuje davanje smjernica o odgovarajućim nivoima kontrole kako bi se uspostavila ravnoteža između troškova, složenosti i rizika ili o suštinskim mehanizmima za praćenje i povratne informacije za različite nivoe delegiranja.
11. Kako bi se povećala stopa provedbe posebno u entitetima, CHJ-ovi trebaju izraditi dodatne smjernice za jedinice interne revizije o tome kako da kreiraju i formulišu preporuke i kako da prate njihovu realizaciju.
12. Centralne harmonizacijske jedinice trebaju završiti i provesti aranžmane za vanjsku procjenu kvaliteta rada internih jedinica za reviziju, u skladu sa zahtjevima Međunarodnog okvira profesionalne prakse za internu reviziju (IPPF).
13. BiH treba poboljšati mjerodavne propise o upravljanju javnim finansijama na svim nivoima vlasti kako bi se bolje provela upravljačka odgovornost u svim javnim subjektima.
14. BiH treba poboljšati kvalitet praćenja nad javnim preduzećima korištenjem informatičke aplikacije za praćenje interne finansijske kontrole.
15. Vrhovne institucije za reviziju trebaju usvojiti smjernice za reviziju koje odražavaju promjene u Okviru profesionalnih objava Međunarodne organizacije Vrhovnih revizorskih institucija (INTOSAI) i osigurati pripremu procedura za njihovu provedbu. Vrhovne institucije za reviziju trebaju ponovo razmotriti svoje sisteme za upravljanje kvalitetom i težiti da se organizuju na način da mogu ispuniti međunarodne standarde, uzimajući u obzir ograničene resurse dostupne za ove aktivnosti.

16. U vezi sa zaštitom finansijskih interesa EU, BiH treba preduzeti neophodne korake u pogledu uspostavljanja službe za usklađivanje borbe protiv prevara AFCOS (4Q 2025) i informisati Komisiju o napretku, a nakon toga i odgovarajuće mreže službi za usklađivanje borbe protiv prevara (4Q 2025).
17. BiH treba nastaviti ostvarivati dobre rezultate u istragama u saradnji sa OLAF-om.

3. SARADNJA U OBLASTI STATISTIKE

18. Kako bi se pružila bolja podrška analizi politika u skladu sa preporukama Eurostata, BiH treba poboljšati dostavljanje pravovremene, detaljne i cjelodržavne statistike o nacionalnim računima, statistike o vladinim finansijama i statistike o tržištu rada.
19. Entitetski zavodi za statistiku trebaju dostaviti Agenciji za statistiku BiH tražene podatke, raščlanjene na neophodnom nivou, kako bi Agencija za statistiku BiH mogla da sastavi vjerodostojan indeks potrošačkih cijena. U tom cilju, Agencija za statistiku BiH treba odlučiti o principima dijeljenja podataka i saradnji sa entitetima kako bi se osiguralo da se detaljni podaci pošalju Agenciji za statistiku BiH. Agencija za statistiku BiH treba izraditi, završiti i potpisati sporazum sa entitetima kako bi se garantovalo dostavljanje detaljnih podataka Agenciji za statistiku BiH (Q2 2025).
20. BiH treba usvojiti akcioni plan i odobriti vremenski okvir i finansiranje za popisa poljoprivrede i organizovati potpuni popis poljoprivrede (Q4 2025).
21. BiH treba osigurati odgovarajuće ljudske resurse za Agenciju za statistiku BiH, koji su adekvatno kvalifikovani i odabrani na osnovu zasluga. Ova preporuka se odnosi i na Centralnu banku i entitetske zavode.
22. BiH treba finalizovati Master plan za nacionalne račune (Q2 2026).
23. Bosna i Hercegovina treba dogovoriti i implementirati klasifikaciju institucionalnih jedinica u podsektore S.13 - Lista sektora opšte države (Q4 2024).
24. BiH treba dogovoriti (Q4 2025) i usvojiti (Q4 2025) novi zakon o statistici BiH, usklađen sa principima Kodeksa prakse evropske statistike.
25. BiH treba povećati proizvodnju podataka i poboljšati Upravne registre tako da ih mogu koristiti proizvođači statistike. BiH bi takođe trebala poboljšati kompletnost obaveznih varijabli u statističkom poslovnom registru (NSBR).
26. BiH treba usvojiti mapu puta za pripremu sljedećeg popisa stanovništva (Q3 2025).
27. BiH treba uspostaviti kompletan i konzistentan sistem nacionalnih računa i primjenjivati metodologiju Evropskog sistema nacionalnih i regionalnih računa (ESA) 2010, posebno u pogledu statistike državnih finansija. Prvi prioritet je

potpuno popuniti tabelu 1 programa slanja ESA 2010 (Q3 2026), kao i istovremeni naponi da se popune i pošalju ostale tabele Programa slanja ESA 2020 (Q3 2026).

28. BiH treba izraditi klasifikaciju statističkih regija na nivou NUTS III za cijelu državu (Q4 2025).
29. BiH treba formirati radnu grupu za statistiku državnih finansija koja bi trebala uključiti sve zainteresovane strane u kompilaciju statistike državnih finansija i statistike postupka u slučaju prekomjernog deficita, uključujući odgovorne institucije entiteta, a njome bi trebali kopredsjedati BHAS i CBBiH (Q4 2024).
30. BiH treba prikupiti i poslati Eurostatu podatke o statistici slobodnih radnih mjesta, indeks troškova rada i mjesečne podatke o nezaposlenosti.